



Учреждение
«Зональный государственный архив в г. Полоцке»

Виртуальный выставочный проект
«Города Беларуси»

СТРАНИЦЫ
ФОТОЛЕТОПИСИ
ГОРОДА ПОЛОЦКА
(1957-1987 гг.)



Учреждение «Зональный государственный архив в г. Полоцке» в рамках виртуального выставочного проекта «Города Беларуси» представляет выставку «Страницы фотолетописи города Полоцка». Выставка составлена на основе фотографий из фонда коллекции документов личного происхождения за 1957-1987 годы, архивных документов, газетных статей, а также открытых интернет-источников.

Предлагаем посмотреть на город Полоцк второй половины минувшего века: его улицы и площади, узнать о некоторых событиях и фактах.

На берегах Западной Двины...

Город Полоцк расположен на берегах Западной Двины, одной из главных рек Беларуси.



Ф.1164.Оп.11.д.97.л.28



Ф.1164.Оп.11.д.97.л.29



Ф.1164.Оп.11.д.97.л.30

Проспект имени Карла Маркса

Главный проспект города Полоцка образован из двух исторических улиц: Карла Маркса и Орджоникидзе.

После войны, в рамках глобальной перестройки разрушенного центра города, все строения между улицами Карла Маркса и Орджоникидзе были снесены. На их месте образована широкая пешеходная аллея между этими двумя улицами, которые чуть позже были объединены в проспект Карла Маркса.

22 мая 2009 года — проспект Карла Маркса переименован в честь знаменитого полочанина Франциска Скорины.



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.23



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.19

Проспект имени Карла Маркса



Начало проспекта К.Маркса.
Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.15



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.64.



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.92



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.18

Памятник в честь 50-летия ВЛКСМ



Ф.1164.Оп.25.д.26.л.6

Авторы проекта – В.М. Поташников, Г.И. Потапов, И.М. Ломакин. На низкой опоре мемориального сооружения размещалась продолговатая лентовидная железобетонная стена, длиной 15 м и высотой 2,5 м, на которую ниспадало стилизованное знамя. На 2-х плоскостях стены в технике контурного рельефа были выполнены 6 сюжетных композиций. На лицевой плоскости памятника размещены 5 сюжетов. Первый из них посвящён событиям Октябрьской революции. В его основе – изображение фигур трех красноармейцев. Второй сюжет отражает период становления советской власти и борьбу за её сохранение, что проиллюстрировано сценами прощания красноармейцев-комсомольцев с матерью и любимой девушкой, а также фигурами солдат-участников Гражданской войны. Третий сюжет демонстрирует успехи соцстроительства в межвоенный период и вклад в него комсомольцев – на фоне объектов индустриализации изображение голов юноши, девушки и солдата. Четвёртый сюжет посвящён советской молодёжи и проиллюстрирован изображёнными в полный рост фигурами молодого учёного, девушки, юноши, матроса и солдата. Пятый сюжет отражает победу в Великой Отечественной войне и вклад в неё комсомола, что воплощено в фигуре солдата-победителя и аллегорической фигуре Матери-Родины в национальном костюме с ребёнком на руках. На оборотной стороне памятника размещено изображение пяти воинов и скорбящей у могилы солдата женщины. Завершают композицию слова-призыв «Памяти павших будьте достойны».

Шэсце моладзі

29 кастрычніка лічце да наступлення змроку стаў збірацца юнакі і дзяўчаты на стадыён у г. п. Ветрычна.

І вось удзельнікі свята з запаленымі факеламі ў руках рушылі да помніка-абеліска саветнікам вайны, загінуўшым у час вайны. Уперядзе калоны — сцяг раённай камсамольскай арганізацыі. Над калонай гучыць песня.

Пасля мітынгу удзельнікі яго запоўнілі Дом культуры. дзе адбыўся ўрачысты камсамольскі сход. Яго адкрыў сакратар райкома камсомола Анатоль Елісееў. Ён павітаваў усіх камсамольцаў сённяшняга дня, а таксама ветэранаў, тых, хто прайшоў школу камсомола, з 50-годдзем ВЛКСМ, пажадаў найлепшага ў жыцці. З вялікай увагай праслухалі прысутныя яго даклад «50 год Усесаюзнаму Ленінскаму Камуністычнаму Саюзу Моладзі».

З прывітаннем да моладзі звярнуўся сакратар раённага камітэта КПВ Н. Р. Булагаў. На сходзе выступілі таксама ветэран партыі Х. І. Галаўнёў, камсамалец Ветрынскай школы Генадзь Сарокін.

Удвай памятным быў гэты дзень для тых, хто ва ўрачыстай абстаноўцы атрымліваў камсамольскія білеты, хто стаў членам 23-мільёнага Ленінскага камсомола.

Перадавікам сельскагаспадарчай вытворчасці, актывістам камсамольскай работы былі ўручаны ўзнагароды абкома і райкома камсомола.

АДКРЫЦЦЁ ПОМНІКА КАМСАМОЛЬЦАМ-ПАЛАЧАНАМ

Гэты дзень, 29 кастрычніка 1968 года, на вечна застанецца ў памяці палачан. А пятай гадзіне вечара горад напуўніўся чырванню сцягоў, транспарантаў, якія ў стройных калонах несла моладзь. На ўсіх вуліцах, што прылягаюць да плошчы Пушкіна, баскетным патонам рухаюцца калоны камсамолі Полацка, грае музыка. Урачыстая цышын. Першы сакратар гаркома камсомола Валентына Сабаль адкрывае мітынг прысвечаны адкрыццю помніка-абеліска камсамольцам-палачанам.

Затым слова даецца ветэрану камсамолі Полаччыны, удзельніку III зезда камсомола Г. С. Пітраву. Ён сказаў, што моладзь Полаччыны назаўсёды звязала свой лёс з партыяй Леніна, прайшла самы цяжкія выпрабаванні і заўсёды была вернай ідэям вялікага правядыра. Помнік-абеліск — гэта вечная памяць тым, хто застаўся навек маладым, аддаўшы сваё жыццё за светлае будучае свайго народа.

Памяткаць слаўныя традыцыі моладзі Полацка запоўняе ад імя камсамольцаў горада сакратар камітэта камсомола фабрыкі бытавых паслуг Тамара Калітуха.

Сакратар гаркома партыі тав. Сабаленка сказаў, што камсамольцы Полацка на ўсіх этапах сацыялістычнага будаўніцтва былі вернымі

памочнікамі партыі і сёння ў будаўніцтве намуініма яны ідуць у першых радак. — Полаччына нарадзіла многа маладых герояў, — сказаў сакратар абкома камсомола Пётр Суалка. Імяны Уладзіміра Мартынявіча Азіна, Таіі Марыямкіна залатымі літарамі ўпісаны ў гісторыю свяшчэннай барацьбы нашага народа за вялікія заваяўкі Кастрычніка. І сёння моладзь старажытнага горада ўдзяна праце на заводах і будоўлях, ператвараючы ў жыццё ідэі вялікага Леніна.

Горы вяноўку, жывых кветак ікладуцца ля падножжя помніка-абеліска. З гукагаварыцеля даюсяцца словы рэкслюма: «Вечная слава героям! Вечная слава, вечная слава!». А да помніка накіроўваюцца матацкылісты і калона камсамольцаў з факеламі, якія запалены ад вечнага агню на Кургане бессяротнасці.

У напружанай цышні гучаць словы клятвы. Моладзь старажытнага і вечна маладога горада клянецца на вернасць партыі Леніна, на вернасць ідэям вялікага правядыра, клянецца вечна помніць сваіх старэйных братоў і сяброў, якія аддалі жыццё за шчасце роднай зямлі. Каля помніка праходзяць калоны палачан, схіляюцца сцігі перад памяцю слаўных сыноў і дачок Радзімы, што на вечна засталіся юнымі, баронячы вялікія заваяўкі Кастрычніка ў імя шчасця нашчадкаў, справы намуініма.

І. СТАДОЛЬНІК.
НА ЗДЫМКАХ: (уверсе) юныя палачане лаюць клятву. Унізе — выгляд помніка-абеліска.

Фота К. Жарнаска.



Газета "Сцяг камунізму"
от 1 ноября 1968 года № 171

Центральная площадь города Полоцка

В 1962 году Полоцк праздновал свой 1100-летний юбилей. В связи с этой знаменательной датой и 150-летием Отечественной войны 1812 года в соответствии с решением Полоцкого городского Совета депутатов трудящихся от 29 июня 1962 года № 230 «О переименовании улиц города Полоцка» улицы Карла Маркса и Орджоникидзе на участке от площади Свободы до улицы Артеллерийской переименовали в проспект Карла Маркса, Центральную площадь в площадь Карла Маркса. (Ф.658.Оп.1.Д.287.ЛЛ.303-304)

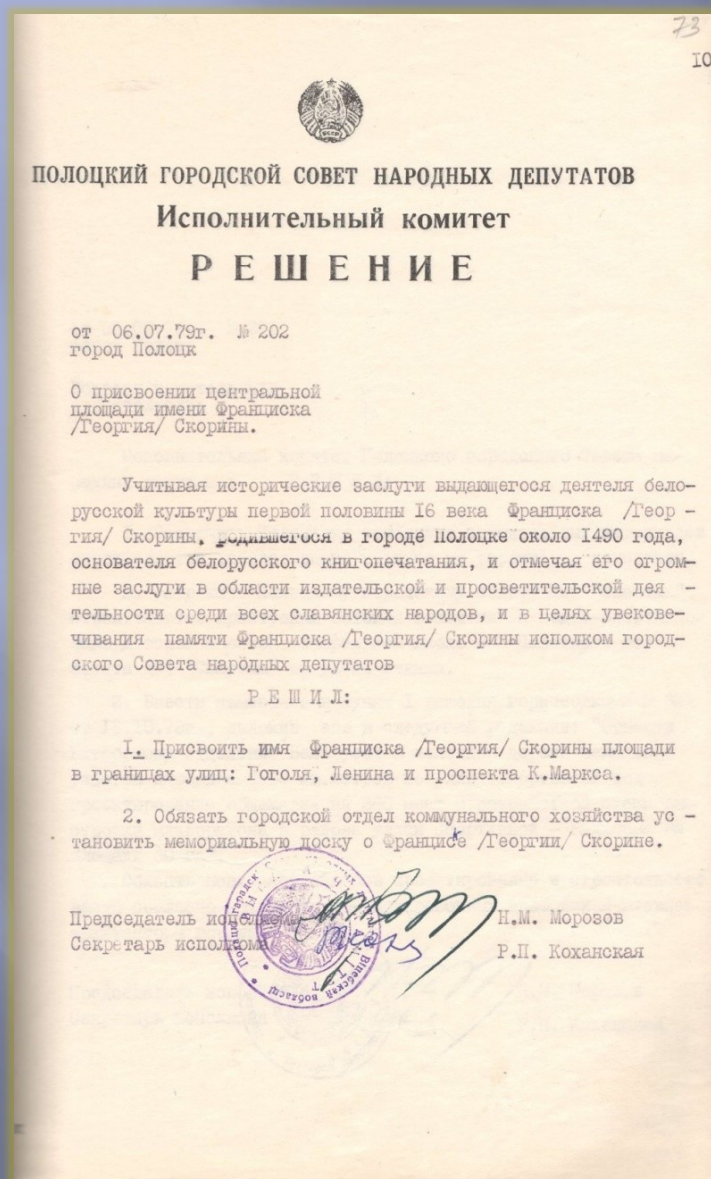


Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.21



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.63

Центральная площадь города Полоцка



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.57

Ф.658.Оп.6.Д.569.Л.73

Памятник Франциску Скорине



Ф.1164.Оп.25.д.26.л.159



Ф.1164.Оп.25.д.26.л.41

В 1974 году был открыт памятник Франциску Скорине, созданный белорусскими скульпторами Алексеем Глебовым, Андреем Заспицким, Игорем Глебовым и архитектором В. Марокиным.

Монументально-величественная фигура просветителя выразительна по композиции. Свободные глубокие складки широкой длинной мантии передают динамику движения, пластику фигуры печатника. Франциск Скорина, будто из глубины столетий вернувшийся в родной город, с высоты постамента задумчиво смотрит на древний Полоцк...

І ВЯРНУЎСЯ ТЫ ў БРОНЗЕ...

Шмат памятае старажытная, прыгожага і шчаслівага горада. Вялікі асветнік і гуманіст быццам праз стагоддзі вярнуўся ў родны горад, каб паглядзець, як здзейсніліся яго мары аб шчасці свайго народа. Міжволі нарадзіліся вершы:

Блакiтам неба поўнае
Над ціхаю Дзвіной.
І вось прыйшоў ты ў помніку

У родны горад свой.
Цягнуўся суровы
Гады, стагоддзі, дні.
Ды не згасае слова
І не гарыць ў агні.
Ты мроў далі светлыя
Для ўнукаў і сыноў.
Глядзі, як вочы свецяцца
У шчаслівых землякоў.
Яны плабе вітаюць
І да цябе прыйшлі.
Дык добры дзень, з вяртаннем,
Сын полацкай зямлі!

З хваляваннем чакалі дзень урачыстага адкрыцця помніка жыхары нашага горада. І вось нядзеля, 11 жніўня. Яркае жнівеньскае сонца, вясёлыя людскія твары. Шмат жадаючых набыць новыя кнігі было на кніжным кірмашы, які быў арганізаваны тут, прама на плошчы перад помнікам. У наш горад прыехалі шматлікія госці.

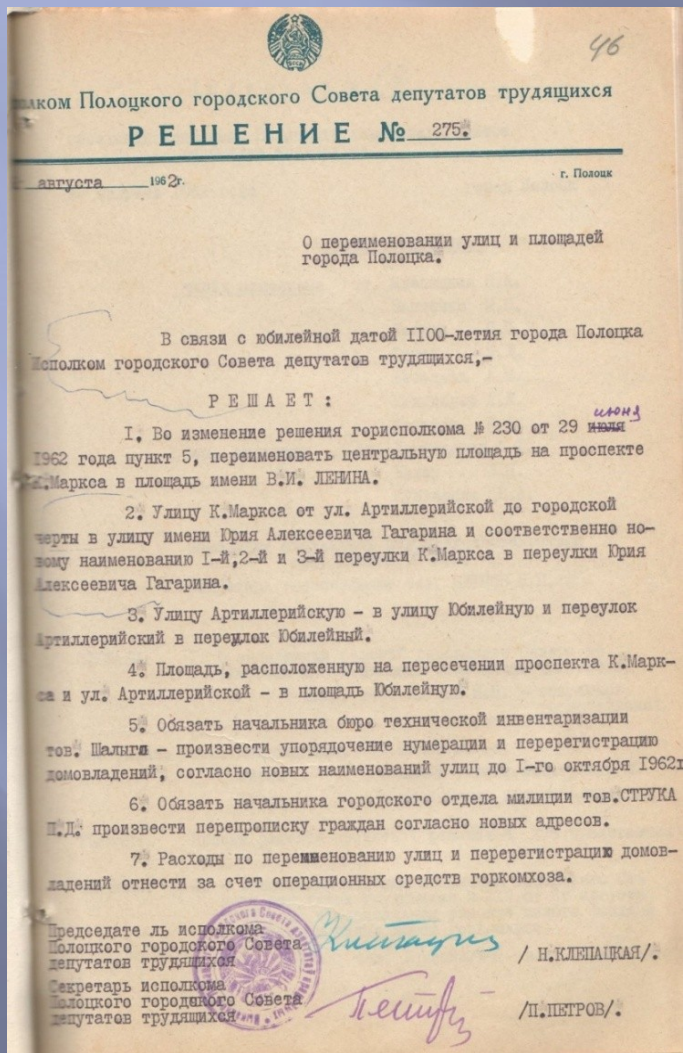
Сярод ганаровых гасцей былі намеснік загадчыка аддзела культуры ЦК КПБ Я. Б. Парватаў; намеснік міністра культуры БССР А. І. Ульяновіч, народны пісьменнік БССР І. П. Шамякін, старшыня Дзяржаўнага Камітэта па друку пры Саўеце Міністраў БССР М. І. Дзялец, пісьменнік І. Я. Науменка, намеснік старшыні Дзяржаўнага камітэта пры Саўеце Міністраў БССР па радыёвяшчанню і тэлебачанню М. А. Суша, намеснік старшыні праўлення Саюза пісьменнікаў БССР лэат А. С. Грачанікаў, сакратар Віцебскага абкома КПБ А. С. Пракоф'ева, першы намеснік старшыні аблвыканкома В. І. Мяцеліца, намеснік загадчыка аддзела прапаганды і агітацыі абкома КПБ М. Ф. Сыноў, прадстаў-

нікі асобных гарадоў і раёнаў нашай вобласці.

12 гадзін дня. Урачысты мітынг, прысвечаны адкрыццю помніка, адкрывае старшыня гарвыканкома У. А. Грыбану. Ён гаворыць, што народ памятае тых людзей, якія адыгралі вялікую ролю ў развіцці яго культуры. Такім чалавекам з'яўляецца для ўсіх нас вялікі асветнік і гуманіст свайго часу Франциск (Георгій) Скарына. Ад імя палачан У. А. Грыбану горада паданнаваў партыю (Заканчэне на 3-й стар.).

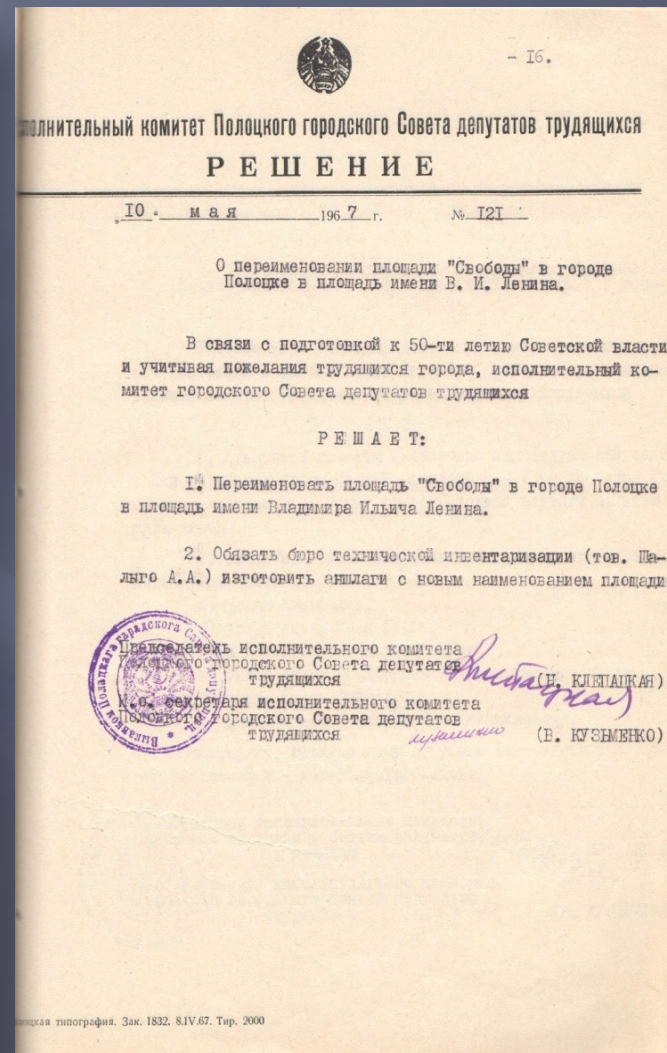


Площадь имени В.И.Ленина – площадь Свободы



Ф.658.Оп.1.Д.288.Л.46

На сегодняшний день главной площадью города Полоцка является площадь Свободы. Архитектурный ансамбль площади сформировался в XVIII веке. Сейчас это административный центр города, здесь проходят все городские мероприятия.



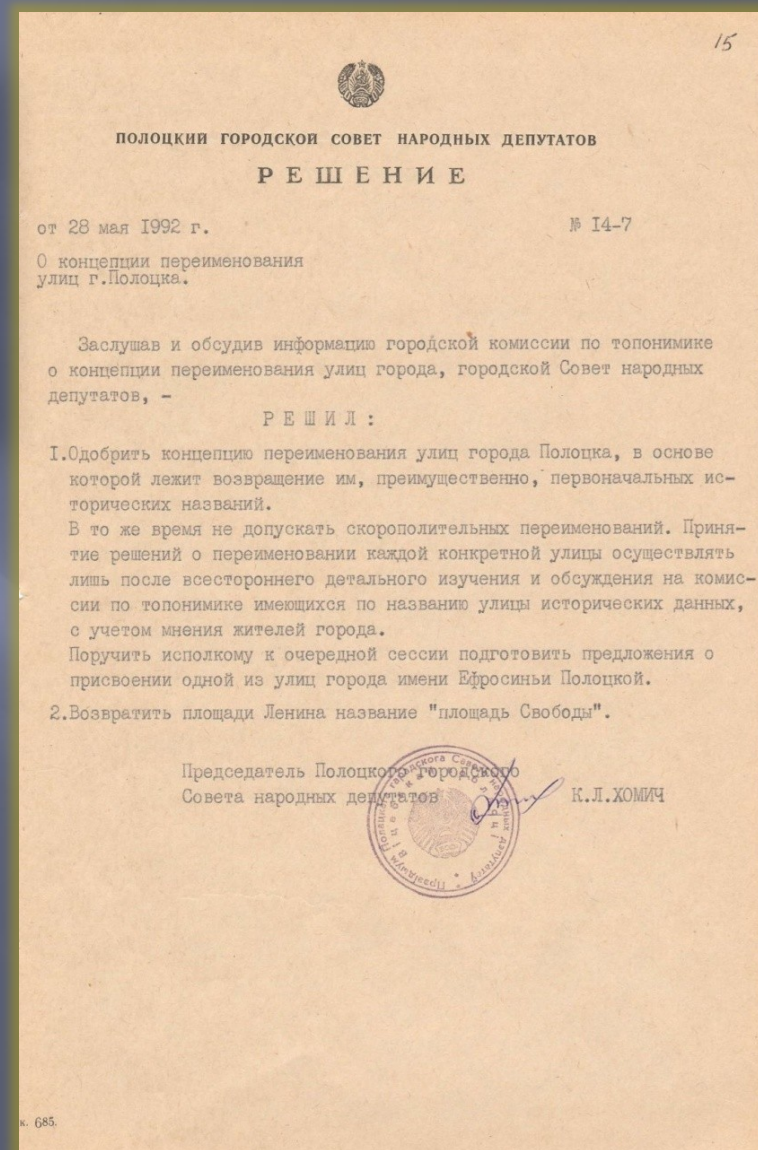
Ф.658.Оп.1.Д.550.Л.16

Площадь имени В.И.Ленина – площадь Свободы

17 сентября 1944 года в честь воинов 1-го Прибалтийского фронта, освобождавших город и погибших в тех боях, был торжественно открыт памятник, возведенный по проекту капитан-инженера Алексея Ивановича Пенькова.



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.69



Ф.658.Оп.6.Д.1020.Л.15

БЕССМЯРОЦЕ ПОДЗВІГУ

Рэпартаж аб адкрыцці помніка Вызваліцелям Полацка

Над нашым старажытным на тым месцы, дзе стаў прос-
тордад сёння чыстае неба. Цейкі абеліскі войнаў гвар-
Нідай яно крыху захмарана, дейцам, адкрыты 17 верасня
але гэта не хмары войны, не 1944 года. Аўтары новага пом-
ніку павялічылі. Усходы ў го- віра заслужаны архітэктар
рады чутліва шысцель. БССР. В. М. Аладаў і скульптар
чэ смех. І хай ён гучыць заў- тар Г. І. Муромцаў.
сёды, і хай ніколі не з'явіцца Парк, плошча, заважыюцца
на нашых ўварэх той смутак людзьмі, гучыць песні пра те-
і боль; з'явілі ідуць у люд- раічнае ўора.
скай патоках нашых бацькі, і Апошні бой, і
уш, дзедзі і бабкі. Сёння Плякі ён самы...
дзская плынь не вірліла і Так, ён быў цяжкі і апош-
і не багладна-гаганілава, а сці- ні для многіх саждаў і афі-
раваная і, каб не дзіўны раў. Прозвішчы негаторых з
смах, была б самотная і ці- іх пералічаны на мемарыяль-
хад. ня пліне з чырволага гра-
У горадзе свята. Не- таў ўварані генерал-маёр Н. І.
авачынае салта і радзінае — Бабакін, Герой Савецкага Са-
дзень вызвалення Беларусі! — юза, гвардыі падполныфік
і самотнае — дзень памяці Ф. Т. Сушкоў, Герой Савецка-
людскай пра-смыоў і дачок, га Саюза малодшы лейтнант
ля, не вірніўліся з поля бою. В. Д. Халеў...

Змяніліся ганаровы кара-
ваў кады мемарыяла, у якім
стаўляў лепшыя прымеры.
— Паважаныя жыхары і
госці горада! — заварнуўся да
прасутных парды сакратар
гаркома партыі У. А. Грыба-
наў. — дазвольце ўрачыста
мітынг, пражываючы адрашчыю
дзіння і 37-га годавіне вызва-
лення Полацка ад нямецка-
фашысцкіх захопнікаў лічыць
адкрытым.

У ганаровым прэзідыуме ка-
да помніка стаяць партыйны
і савецкія работні горада і
раёна, прадстаўнікі арганіза-

Нова помнік — даніна па-
міці і ўдзячнасці войнам Са-
вецкай Арміі і партызанам,
якія вызвалілі горад ад фа-
шыскай навалаі. Ён узведзён



Мінутай маўчання ўшано-
ваныя памяці загінуўшых
уважаныя ўрачыста. Затім
гучыць словы па партыю,
якая натхніла і вяла па под-
віг аб сённяшніх працоўных
перамогах палачан.

Гучыць Гімн Савецкага Са-
юза. Права адкрыць помнік
прадстаўляе першаму сакра-
тару РК КПБ У. А. Грыба-
наў, старшынні гарвыканкома
М. М. Марозаў.

І быццам толькі што з пол-
да бою паўстаў перад намі ў
прадме шэрай гранітнай сіл-
ны тры войны-вызваліцелі. Яны
застылі, нібыта здзіўленыя не-
чаканай сустрэчай.

— Наш абавязак, — гаво-
рыць ад імя ветэранаў войны
спесэр шлововада Герой Са-
вецкага Саюза С. А. Пашке-
віч, — да канца свайго жыц-
ця ўсе сілы аддаваць дзела
міру на зямлі. Ад усёй душы
жадаю вам шчасця і мірнага
носа.

Былы камандзір аднаго з
палкоў М. Ч. Нікалдраў
ўспамінае, як маёр Іжа-
наў з байцамі захапіў два
дзоты і ўварваўся на ўскраі-
ны горада.

Нагадае былыя дзевяні
падполнычыкаў і партызан
кі да падножжа помніка.

былі сакратар падполнага
райкома партыі С. Г. Пятроў,
Калі 4 ліпеня ўбачыў горад,
гаворыць ён, то перад, вамаці
былі, паллшыцы і руіны...

У выступленні ад імя пра-
цоўных горада члена гаркома
партыі работніцы місавыміна-
В. А. Марцінавай, ад імя
малодзі горада сакратара кам-
самольскай арганізацыі меду-
чыльшца І. І. Кіместаў быў
удзячна памяці загінуўшым
і гарачая падтрымка мірнай
праграмы, якую абавісціў
XXVI з'езд КПСЭ.

У. А. Грыбаў зачытае
мітынг. Зноў гучыць гімн.
Пачынаюцца шэрымойла ўс-
кладанні вяноў і кветак да
помніка.

Людская плынь сільнахнула
са і павяліла да помніка,
і калісьці да ног вызваліцеляў
вянкі, ружы, палівыя кветкі...

У гэты ж дзень быў ўскла-
дзены кветкі да помніка і
абеліскаў, на брацкіх магілах
на Вургане Бессмяротнасці.

М. БАРЭША.

На адмыках: агульны выг-
ляд помніка Вызваліцелям По-
лацка; ўрачысты мітынг пра-
цоўных горада адкрывае пер-
шы сакратар гаркома партыі
У. А. Грыбаў; жывыя вест-
кі да падножжа помніка.

Памятник Освободителям Полоцка

В 1981 году на смену обветшавшему памятнику 1944 года был возведен новый памятник Освободителям Полоцка по проекту скульптора Г.И.Муромцева и архитектора В.Н.Аладова.



ПРАЛЕТАРЬІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЎЦЯСЬ!

СІМ'ЯТ КАМУНІЗМУ

ГАЗЕТА ВІДАЕШЦА
з ЛІСТАПАДА 1918 г.

ОРГАН ПОЛАЦКАГА РАЙКОМА І ГАРКОМА КП БЕЛАРУСІ,
РАЕННАГА І ГАРДСКОГА САВЕТАў НАРОДНЫХ ДЭПУТАТАў

№ 106 (9306) • АўТОРАК, 7 ліпеня 1981 года • Цана 2 кап.

Административное строение



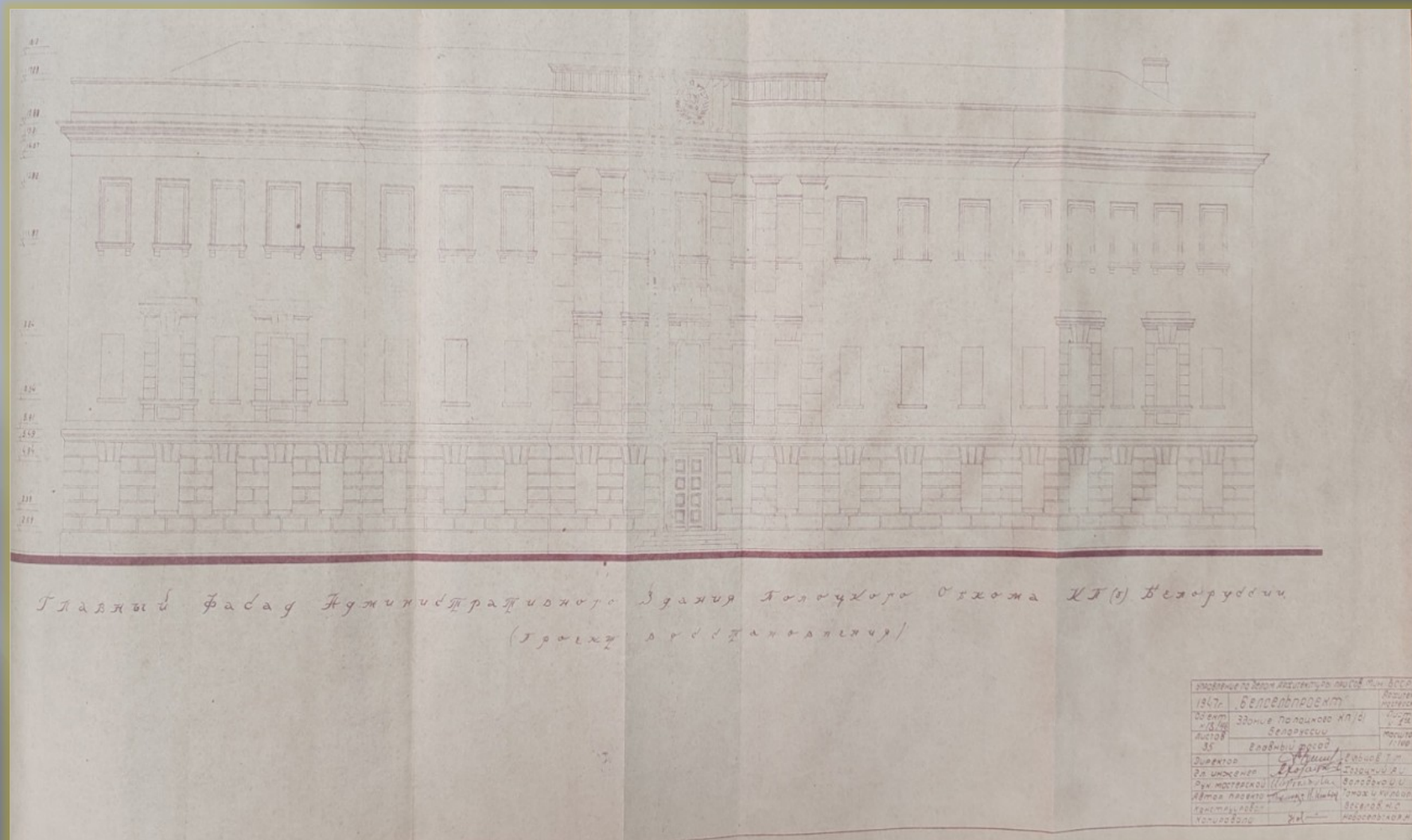
Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.34

Административное строение по проспекту Карла Маркса, дом 10 построено во второй половине XIX века. Здесь размещалось Духовное училище, после войны – обком партии, горком партии, затем в здании разместился Полоцкий городской исполнительный комитет.



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.11

Главный фасад административного здания
Полоцкого обкома КП(б) Белоруссии
(проект восстановления)
1947 год



Ф.700.Оп.1.д.38.Л.64

Административное строение



Ф.1164.Оп.11.д.97.л.12

Административное строение по улице Толстого, дом 6 построено в 1951 году. Здесь размещался горком партии, позже здание занял Полоцкий районный исполнительный комитет.



Ф.1164.Оп.11.д.97.л.22



Ф.1164.Оп.11.д.97.л.14

Педучилище

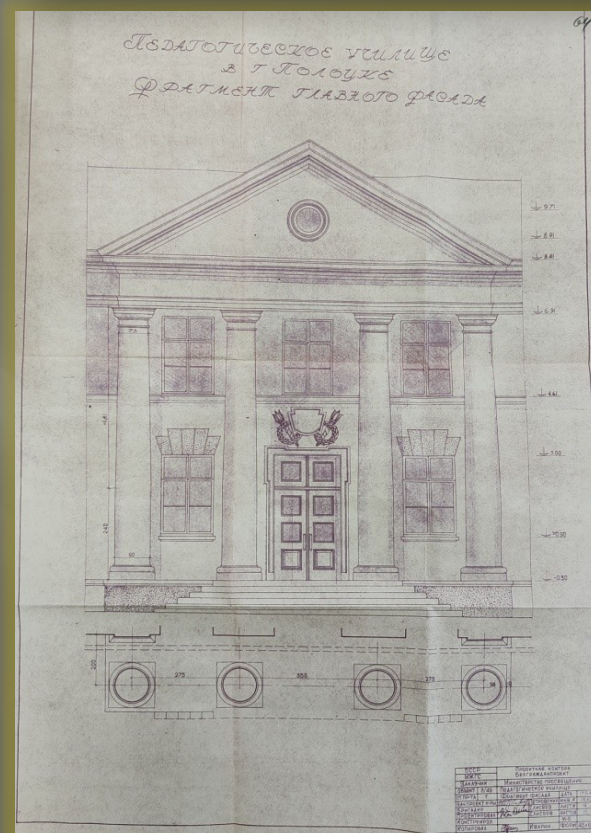


Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.44



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.46

В конце 1950-го года здание
восстановлено и частично
достроено.



Фрагмент главного фасада.
1949-1950гг.
Ф.700.Оп.1.Д.67.Л.64

Здание вокзала станции Полоцк



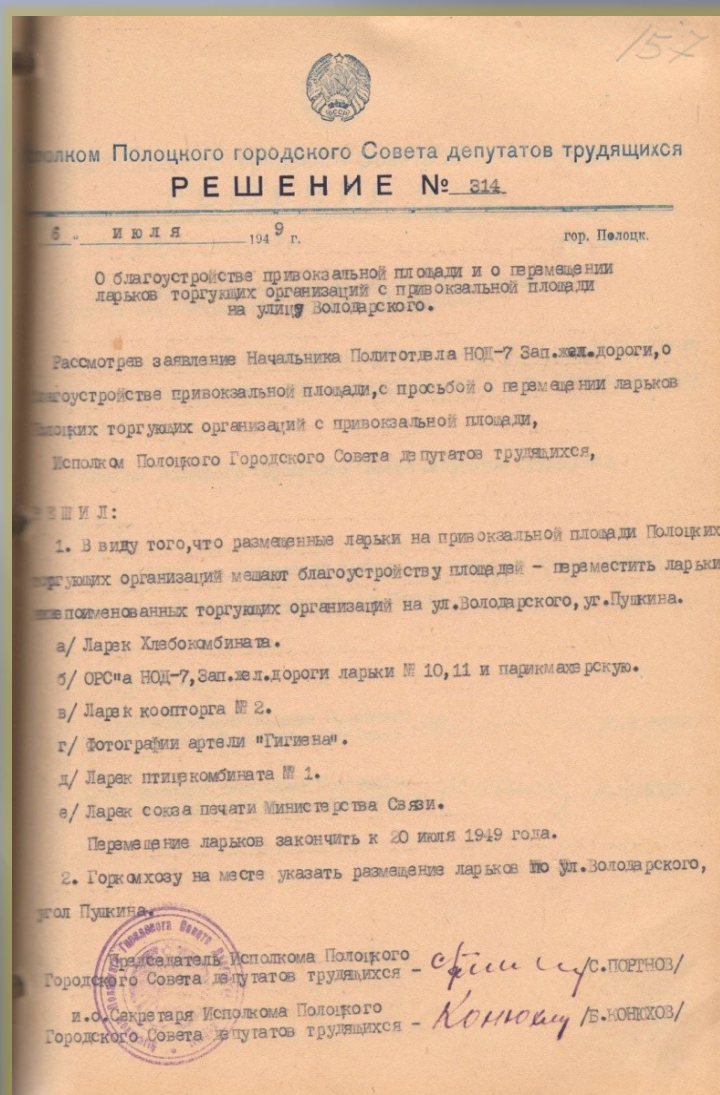
1962 год. Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.2

Памятник Ленину на привокзальной площади установлен в 1959 году.



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.81

Здание вокзала станции Полоцк



Ф.658.Оп.1.Д.67.Л.157

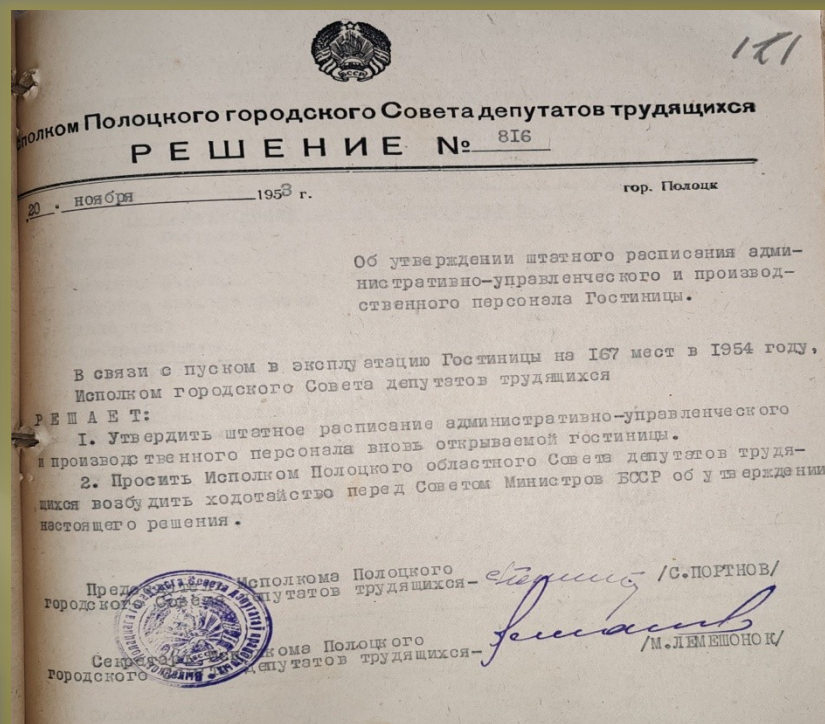


Здание железнодорожного вокзала
станции Полоцк
Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.3

Городская гостиница



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.42



Ф.658.Оп.1.Д.121.Л.121

Монументальное административное здание в стиле сталинского ампира. Парадный вход в здание оформлен колоннадой, главный фасад украшен лепниной в виде гирлянд с драпировкой, ограждение балкона и оконных проёмов представлено балюстрадой. Завершением композиции центральной части является невысокий фигурный аттик. Интерьер здания также решён в духе традиций архитектуры сталинского периода - с колоннами и открытым пространством лестничных клеток.

22 декабря 1954 года здание было открыто для посетителей.

Городская гостиница



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.40

В 1976 году к зданию было пристроено дополнительное крыло (правое; с севера). В то время гостиничные номера располагались на двух этажах, каждый номер на 4-5 мест и лишь некоторые из них имели водоснабжение.

Здание создано на основе типичного проекта, это единственная в городе Полоцке гостиница постройки середины XX-го столетия, сохранившая и первоначальный экстерьер и внутреннюю планировку. Здание является аутентичным фрагментом городской среды и органично дополняет сложившийся исторический облик центральной части города.



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.41

Лютеранская кирха



Лютеранская кирха открыта 18 декабря 1888 года, освящена в честь Святой Марии.

После революции отношение к религии в новой стране изменилось. Согласно архивным документам в июле 1925 года Полоцкий окружной исполком отказал лютеранской общине в регистрации, и здание кирхи перешло в распоряжение властей.

В начале 1930-х годов в бывшую кирху из Софийского собора перевели Окружной краеведческий музей.

В послевоенный период в кирхе до 1949 года работал городской кинотеатр «Родина», а в 1950 году в храме вновь разместилась экспозиция краеведческого музея.

Кинотеатр «Родина»



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.6



Газета «Большевицкое знамя»
5 июля 1949 года № 131

В январе 1949 года кинотеатр встретил своих первых зрителей. В обновлённом здании разместилось два кинозала и библиотека, где можно было почитать газеты и журналы, поиграть в шахматы, шашки, домино и бильярд. Кинотеатр, который переехал из бывшей лютеранской кирхи, «унёс» с собой и название – «Родина».



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.5

Красный мост

ЧЕРЕЗ ЭТОТ МОСТ РУССКИЕ
ВОЙСКА ПОД КОМАНДОВАНИЕМ
ГЕНЕРАЛА ВИТГЕНШТЕЙНА И ОТРЯДЫ
ПЕТЕРБУРГСКОГО ОПОЛЧЕНИЯ
ПОСЛЕ ОЖЕСТОЧЕННЫХ БОЕВ
6-8 /19-21/ ОКТЯБРЯ 1812 Г.
ВОШЛИ В ГОРОД И ОСВОБОДИЛИ
ЕГО ОТ НЕПРИЯТЕЛЯ, ЧЕМ ПОЛОЖИЛИ
НАЧАЛО ИЗГНАНИЮ НАПОЛЕОНОВСКИХ
ВОЙСК С БЕЛОРУССКОЙ ЗЕМЛИ.
С ТОГО ВРЕМЕНИ В ПАМЯТЬ О
ПОГИБШИХ И ПРОЛИТОЙ КРОВИ
ЭТОТ МОСТ СТАЛ НАЗЫВАТЬСЯ
„КРАСНЫМ“

Памятный знак,
установленный перед мостом



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.124

«... Мост через Полоту по улице Рижской существует очень давно. На городских планах он появляется в XVIII веке, когда во времена Екатерины II делаются зарисовки города для составления проекта нового планирования... Мост был деревянным, часто разрушался, часто перестраивался...»


Из воспоминаний краеведа Дейниса И.П.

Улица Рижская в советский период переименована в улицу Фрунзе, сегодня это улица Евфросинии Полоцкой.

Красный мост

«... Во время Великой Отечественной войны мост был сожжён. Во время штурма города советские сапёры из остатков моста сделали кладки, а позже был сделан пешеходный мост и спуски, чтобы подойти к нему. В 1946 году сапёрная мостостроительная часть построила деревянный мост на полях, высокий и широкий, с архитектурным обрамлением на концах моста в виде обелисков».

Из воспоминаний краеведа Дейниса И.П.

БЕЛОРУССКОЕ ДОБРОВОЛЬНОЕ ОБЩЕСТВО ОХРАНЫ ПАМЯТНИКОВ ИСТОРИИ И КУЛЬТУРЫ		СВЕДЕНИЯ О ПАМЯТНИКЕ: Красный мост, 1912.		
КАРТОЧКА УЧЕТА исторического памятника № 1228		Наименование памятника. Историческое событие с которым связан памятник, и его дата. Этот мост мост Красный был сделан над рекой Полоцкой в середине 9 октября 1912 года в город, называли мостом ирландцев, но после окончания войны с Великобританией его назвали в честь о них и назвали мостом железнодорожников Красного.		
Местонахождение памятника (точный адрес и топографическое расположение). г. Полоцк, мостовая часть реки Полоцкой.		Время сооружения памятника. 1969 год		
Составляет ли памятник под государственной охраной (чьим решением утверждён, номер, дата). Собственной постановкой областного совета № 361 от 5.11.72		Составлен ли паспорт на памятник, и где он хранится. Паспорт находится в архиве архива Заповедника.		
Имеется ли мемориальная доска на памятнике и ее текст (для памятника-здания). Нет		Ф.1164.Оп.25.Д.25.Л.1,2		
Область <u>Витебская</u> Район _____ Город, село <u>Полоцк</u> г. Слуцк, зак. 1200 тир. 40.000 21.05.85г.		Дата фотоснимка <u>29 сентября</u> 19 <u>85</u> г.		

В 1974 году возле реки был установлен мемориальный камень в честь освобождения Полоцка от французов. В это же время над Полотой вместо старого моста возвели новый, железобетонный, но некоторые детали оформления в нем остались прежними.

Курган Бессмертия



3 июля 1966 года
Ф.1164.Оп.25.д.26.л.166

Около 80 тысяч полочан и гостей города участвовали в церемонии открытия мемориала. Под звуки реквиема «Вечная слава героям» Вечный огонь зажигали сразу три легендарных Героя Советского Союза — Виктор Иванович Еронько, Борис Гаврилович Гетц и Зинаида Михайловна Туснолобова-Марченко.

В южной части города Полоцка на левом берегу Западной Двины жителями города в 1966 году насыпан Курган Бессмертия. По замыслу главного архитектора Полоцка Николая Глазунова, Курган Бессмертия символизирует собой братскую могилу всех воинов и мирных жителей, погибших в годы Великой Отечественной войны в разных уголках Беларуси. У его подножия — мраморная плита, под ней во время строительства Кургана была заложена капсула с посланием к будущим поколениям полочан. Эту капсулу с призывом ценить свободу, беречь мир и не забывать о подвиге земляков-героев достали, как и предписывалось, в 2017 году. Теперь она хранится в музее.

Парк имени 50-летия Советской власти

1 октября 1966 года возле кургана Бессмертия заложен парк культуры и отдыха имени 50-летия Советской власти.

На аллее Бессмертия, которая шла в сторону Кургана от автомобильной развязки, где в память о героическом экипаже Василия Халева установлен танк Т-34, и продолжается к Западной Двине, посадили клёны, каштаны, липы, плакучие ивы и берёзы.

Юбилейная аллея заканчивается большой площадкой, на которой разместился памятник «Клятва партизан».

Отсюда продолжается аллея Орденоносцев. Недалеко от аллеи Бессмертия заложены аллеи Памяти погибших и Передовиков. Между Исторической и Школьной аллеями разместился Зелёный театр. Недалеко – Спортивная аллея. Возле самой Двины – аллея Дстойной смены.

Парк создан на общественных началах.



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.68



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.151

Парк имени 50-летия Советской власти



Скульптурная группа.
Парк 50-л. Советской власти.

Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.98



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.157

Памятник «Клятва партизан», призванный увековечить подвиг народных мстителей, внесших значительный вклад в приближение победы над фашистскими захватчиками.

Его автором является известный болгарский скульптор Валентин Валев.

Дом Красной Армии



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.27



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.108

Дом Красной Армии по улице Толстого, дом 8 построен в 1939 году. После войны Дом офицеров. В 1953 году перестроен.



Здание средней школы № 7

Ф.1164.0п.11.Д.97.Л.35

Трибуна педагога

ЮБИЛЕЙ ШКОЛЫ

Споунілася 30 гадоў з дня заснавання нашай сярэдняй школы № 7. Успамінаю той пасляваенны час. Горад залечваў раны, нанесеныя гітлераўскімі захопнікамі. Адным з першых у горадзе быў адноўлен будынак былой дванаццатай школы, і тут пачала сваю работу цяперашняя школа № 7. Тут я вучылася да вайны, гэта школа стала потым для мяне другім домам.

Усё жыццё мы, маладыя настаўнікі тых гадоў, будзем удзячныя першым педагогам школы Д. К. Градоўкіну, А. Г. Аляксандравіч, Л. Я. Гурэвічу, М. В. Антановіч, Ф. Я. Гораш і многім іншым.

Усе слаўныя традыцыі нашай школы вядуць свой пачатак з першых гадоў яе існавання. Цяпер мы вялікую ўвагу ўдзяляем ваенна-патрыятычнаму выхаванню. Калектыў настаўнікаў і навучэнцаў трымае цесную сувязь з даваеннымі вучнямі школы. Вялікую дапамогу ў гэтай рабоце аказвае нам юрыст, былы выпускнік даваенных гадоў А. А. Тарлер.

У школьным двары стаць помнік-абеліск настаўнікам і вучням, якія загінулі ў час Вялікай Айчыннай вайны. Тут гучыць першы званок першакласнікам і апошні — дзесяці-

класнікам, тут павязваюць гальштукі і ўручаюць камсамольскія білеты, адсюль ухадзяць у жыццё нашы выпускнікі, заўсёды памятаючыя аб тых, хто аддаў жыццё за нашу шчасце.

Нашы вучні вельмі любяць спорт. У школе праводзяцца цікавыя спаборніцтвы, агляды на лепшы спартыўны класны калектыў. У 1974—1975 навучальным годзе тры класы абаранялі гонар горада ў абласным аглядзе-конкурсе, а чацвёрты «А» клас, выйграўшы першынство, быў удаельнікам рэспубліканскага агляду ў горадзе Мінску.

У мінулым навучальным годзе калектыў школы ўдзельнічаў ва Усесаюзнай спартыўнай гульні «Старты надзей», заняў першае месца. Калектыў 7 «А» класа атрымаў права абараняць гонар горада ў спаборніцтвах, якія пройдуць у Артэку.

Кожны навучальны год завяршаецца ў школе фестывалем, які праводзіцца звычайна ў парку імя 40-годдзя ЛКСМБ. Сёлета мы правялі свой дваццаты фестываль.

У дні падрыхтоўкі да 30-довага юбілею мы атрымліваем і чытаем пісьмы ад былых выпускнікоў. Цяпер у нас ёсць

многа навучэнцаў, бацькі якіх вучыліся ў нашай школе. Вучаніца 9-га класа Наташа Грышаева ганарыцца тым, што вучыцца ў школе, якую закончылі яе бацькі. З вялікай радасцю паступае ў першы клас Эдзік Бурсак, бо яго мама таксама скончыла 7-ю школу.

Многія нашы выпускнікі выбралі сабе высокародную професію настаўніка. Г. Н. Курак, М. П. Бусліцкая, С. Д. Асіноўскі пасля заканчэння педагогічных інстытутаў вярнуліся працаваць у родную школу. Нямаюць нашых былых выпускнікоў і сярод іншых педагогаў горада. Гэта заслужаны настаўнік ВССР Д. А. Чаховіч, муж і жонка Бронскія, Г. І. Купрыянчык, Л. І. Грышаеў, В. М. Акулаў, Г. К. Укман, Е. Н. Буевіч, С. Б. Быкава, Л. Ф. Філіпава і многія іншыя.

Педагогічны калектыў, усе работнікі школы сустрамаюць свой юбілей з гадоўнасцю прыкладзі ўсе намаганні для павышэння якасці навучання і камуністычнага выхавання навучэнцаў у святле рашэнняў XXV з'езда КПСС.

Н. АЗЕРНІКАВА,
настаўніца матэматыкі,
сакратар партарганізацыі
СШ № 7.

Здания города Полоцка

Дом культуры по улице Гоголя



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.48



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.20

Политехникум



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.34



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.32

Здания города Полоцка

Автовокзал



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.4

Медучилище



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.152

Гостиница Лондон по улице Сакко и Ванцетти



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.73



Ф.1164.Оп.11.Д.97.Л.47



Ф.1164.Оп.25.Д.26.Л.14

... С той поры прошло много лет.
До неузнаваемости изменился город Полоцк,
ритм его жизни и люди, живущие в нем.
Лишь, по-прежнему, величественно возвышается над Западной
Двиной Софийский Собор...

Благодарим за внимание!